

Position paper Omgevingswet en Geluid

Geachte leden van de commissie voor Infrastructuur en Waterstaat van de Tweede Kamer,

Hartelijk dank voor de uitnodiging om deel te nemen aan het rondetafelgesprek over geluidwetgeving en het meten van geluid. Via deze weg maak ik graag gebruik om namens de Nederlandse Stichting Geluidshinder onze visie op deze punten kort toe te lichten.

De Nederlandse Stichting Geluidshinder (NSG) staat voor (oplossingsgericht) meedenken over geluidbeleid. De NSG is geen actiegroep, maar wordt gevormd door een groep mensen uit het werkveld die zich baseren op onderzoek en werkervaring. Daarnaast ondersteunen wij burgers in het zoeken naar oplossingen voor hun geluid problemen in technische zin en door ze te helpen de regelgeving te doorgronden. De NSG heeft altijd oplossingsgericht gewerkt en staat klaar om mee te denken bij de regelgeving.

Ook nu hebben wij, samen met andere organisaties, aan het ministerie voorgesteld om naar aanleiding van het WHO-rapport met alle stakeholders om de tafel te gaan en een “Gezond geluidsakkoord” te sluiten over hoe oplossingen vorm kunnen krijgen.

De omgevingswet, gezondheid en geluid

De omgevingswet heeft twee hoofddoelen. Het eerste is:

“Het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit”

Het tweede is:

“Het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften”

Uit deze twee doelen blijkt direct de spanning tussen de belangen van aan de ene kant gezondheid en aan de andere kant economie en bouwen. Grosso-modo verandert er in die balans weinig. Het beschermingsniveau tegen schadelijk milieu-invloeden blijft nagenoeg hetzelfde. Behalve voor geluid. Daarvoor worden naar onze mening de normen fors soepeler. De mensen die last hebben, slechter slapen en die ziek worden van geluid zijn daarmee de grote verliezer van de grootste wetgevingsoperatie sinds Thorbecke.

Wij constateren dat de bestaande regelgeving de geluidshinder niet veel verminderd heeft, zie hierover de RIVM rapporten versterking door geluid.

Daarnaast was de regelgeving complex en werden de normen tijdelijk versoepeld door al rekening te houden met toekomstig stiller worden van verkeer. Dit is helaas maar beperkt gebeurd. Bij de normen die tot nu toe bij de omgevingswet worden genoemd vervalt deze laatstgenoemde versoepeling permanent.

Wij vinden het goed dat de regelgeving minder gecompliceerd wordt, maar zouden toch willen zien dat normstelling kritisch wordt aanschouwd. Niet alleen vanuit economisch oogpunt, maar ook vanuit gezondheid. Als het verkeer nu stiller wordt dan komt de milieuwinst niet meer automatisch ten goede van de omgeving zoals dat wel was. Wij pleiten daarom niet alleen voor opnieuw stevige aandacht en zorg voor bronbeleid, maar ook voor goede monitoring en het verdelen van de opbrengst daarvan ook gericht op de gezondheid van mensen. Met de nu genoemde geluid normen voor de omgevingswet wordt dat niet gedaan.

De omgevingswet heeft als belangrijk uitgangspunt dat andere overheden dan het Rijk meer beleidsruimte krijgen in een integrale afweging. In de praktijk komt het erop neer dat het voor gemeenten eenvoudiger wordt om te onderbouwen dat de standaardwaarden (voorheen voorkeurswaarden) overschreden gaan worden. Ook de mogelijkheden om de (reeds verhoogde) grenswaarden (voorheen maximale waarden) nog verder op te rekken worden groter.

Daarnaast is het zo dat tussen de standaardwaarde en de grenswaarde een speelruimte van 10 tot 15 dB zit. Een verschil van 10 dB is ook een factor 10 in bijvoorbeeld het aantal verkeersbewegingen. Dus een verschil tussen 10.000 of 100.000 motorvoertuigen over een weg. Deze speelruimte is ingevoerd om kosten te beheersen, maar de gezondheid van mensen is ook heel veel waard. Dat vindt de WHO ook! Vandaar dat zij komen met veel lagere grenswaarden voor geluid.

Sinds eind jaren 80 vindt de sanering plaats van hooggeluidbelaste woningen. RIVM heeft in 2015 in haar onderzoek “Beleidsdoorlichting geluid” over de sanering geconcludeerd dat door het deels wegvallen van de financiering het uitvoeringtempo vertraging gaat opleveren. Hierdoor kan het zo nog maar eens 40 jaar duren om de sanering volledig af te ronden. Dit is naar onze mening onbestaanbaar.

Hoe kan het dan beter?

De Omgevingswet biedt een uitgelezen mogelijkheid om gezondheidswinst te boeken op het enige milieuterrein waarop de afgelopen 30 jaar geen gezondheidswinst is geboekt.

De eerste en belangrijkste manier om de Omgevingswet vanuit geluid een bijdrage te laten leveren aan een gezonde leefomgeving met een goede omgevingskwaliteit is door de standaardwaarden en de grenswaarden niet te verruimen, maar minimaal gelijk te houden of juist aan te scherpen. De rapporten van het RIVM over het meten van geluid langs de Rijkswegen om de Geluid

Productie Plafonds (GPP's) te monitoren hebben ten slotte niet voor niets aangetoond dat het verkeer niet stiller is geworden in de afgelopen decennia.

Daarnaast blijven er situaties met veel geluid, met name in stedelijk gebied. Rust in de eigen woning is voor bewoners zeer belangrijk en belangrijker dan wat er aan de straatzijde aan geluid invalt. Een binnenniveau van 38 dB voor bestaande woningen is de hoogste waarde die een nog enigszins leefbare situatie oplevert. Voor elke nieuwe woning zou dan ook moeten gelden dat deze minimaal 1 aangename (geluidluwe, maar bij voorkeur ook schone en aantrekkelijke) zijde heeft en dat daaraan ook de woonkamer en ten minste 1 slaapkamer aan die zijde zijn gesitueerd.

Het Rijk kan de gezonde situatie tot uitgangspunt maken en toestaan dat andere overheden in een afweging op een minder gezonde situatie uitkomen. Om te voorkomen dat dit een louter formele, juridische procedure wordt (zoals nu vaak bij het overschrijden van de standaardwaarden (voorheen voorkeurswaarden) moet dit gebeuren in een proces waarbij participatie van belanghebbenden – en de GGD - verplicht onderdeel is van de afweging.

Is meten beter dan berekenen?

Wij kunnen ons voorstellen dat men van mening is dat bij geluidhinder meten weten is. Maar daar kan je natuurlijk nogal wat kanttekenen bij zetten. Want de dB's die je meet zijn ten eerste nooit direct in hinder om te zetten. Hinder bepaal je op basis van enquêtes door zoveel mogelijk mensen op een verantwoorde wijze te ondervragen. De dB's zijn daar een afgeleide van en als je niet wilt of kunt enquêteren meet je voor het gemak decibellen.

Een voorbeeld is de monitoring van de GPP's. Hieruit blijkt dat de gemeten waarde gemiddeld 2 dB (met een bandbreedte van -2 tot + 7 dB) afwijken van de berekende waarde. Wij als deskundigen zeggen dan dat de berekeningen redelijk goed kloppen, terwijl bewoners langs snelwegen en met hen journalisten en plaatselijke bestuurders betogen: zie je wel hartstikke fout die GPP-berekeningen.

Op de berekende waarde wordt een correctie toegepast van 2 dB omdat gedacht wordt dat het verkeer in de toekomst stiller wordt. Zoals eerder gezegd is dat niet het geval. Daarom moet deze correctie niet in de toekomstige normen worden verdisconteerd.

Concluderend is het dan ook naar onze mening zo dat de geluidwetgeving moet gaan over bestrijding van hinder en het voorkomen van gezondheidsschade. Om dit beter te doen moeten berekeningen beter in overeenstemming worden gebracht met metingen door de correcties nog eens kritisch tegen het licht te houden.

Daarnaast moet er gezorgd worden dat deze berekeningen goed worden verwerkt door deze nauwkeurig te verwerken in goede en juiste geluidmodellen.

Ter afsluiting

De grote steden hebben een paar weken geleden gevraagd om aandacht en geld voor de bereikbaarheid in de toekomst. Het is belangrijk dat dit geheel integraal wordt benaderd en dat geluid daar ook goed in meegenomen wordt. Recent is er een concept Schoon lucht akkoord opgesteld en een Klimaatakkoord in concept. Wij zien mogelijkheden voor geluid om hierop aan te sluiten. Vaak kunnen maatregelen hand in hand gaan, maar geluid wordt helaas vaak niet integraal meegenomen. Daarom pleiten we voor de tot stand bringing van een "Gezond geluidsakkoord". Op 21 februari a.s. bent u van harte welkom om mee te denken over een doelstelling die daadwerkelijke verandering brengt in de blootstelling aan geluid en de gezondheidseffecten daarvan.

Namens de Nederlandse Stichting Geluidshinder
23 januari 2019

Ing. Erik Roelofsen B.Sc.
Directeur